

»Na daljši rok se mi za razvoj podjetja in lokalnega okolja zdi pomembna opcija širjenja na kakšno izmed novih področij oz. tehnologij, ki so del širšega razvojnega trenda«

Stran 3

»Ponosen sem, da podjetje zapuščam v vrhunski kondiciji, pripravljeno na bodoče izzive, ki jih zagotovo ne bo manjkalo«

Stran 5

»Uspešnost podjetja je funkcija dela, truda in nepregledne množine odločitev vseh cinkarnarjev, in to vseh 147 let«

Stran 6

CINKARNAR

Poltrina plačana pri pošti 5102 Celje

Letnik LXVI | junij 2020 | številka 1 | 324

»Na daljši rok se mi za razvoj podjetja in lokalnega okolja zdi pomembna opcija širjenja na kakšno izmed novih področij oz. tehnologij, ki so del širšega razvojnega trenda«

Stran 3

»Ponosen sem, da podjetje zapuščam v vrhunski kondiciji, pripravljeno na bodoče izzive, ki jih zagotovo ne bo manjkalo«

Stran 5

»Uspešnost podjetja je funkcija dela, truda in nepregledne množine odločitev vseh cinkarnarjev, in to vseh 147 let«

Stran 6

Naslovnica

CINKARNAR

Časopis Cinkarne Celje, d. d.

Letnik: LXVI, junij 2020

Številka: 1/324

Glavna in odgovorna urednica:

Barbara Rozoničnik

Lektor:

dr. Zoran Pevec

Izdajatelj, naslov uredništva in tisk:

Cinkarna Celje, d.d.

Kidričeva 26

p. p. 1032, 3001 Celje

telefon: +386 (0)3 427 61 01

faks: +386 (0)3 427 61 06

el. pošta: vodstvo.tajnistvo@cinkarna.si

Glasilo podjetja Cinkarna Celje, d.d.,

najdete tudi na spletni povezavi:

<http://www.cinkarna.si/si/info-center/>

[publikacije/cinkarnar](http://www.cinkarna.si/si/info-center/publikacije/cinkarnar)

Oblikovanje:

Cinkarna Celje, d.d.

Tisk:

GM TISK, d.o.o.

Uredništvo si pridržuje pravico, da po potrebi skrajša ali slogovno predela članke.

»Na daljši rok se mi za razvoj podjetja in lokalnega okolja zdi pomembna opcija širjenja na kakšno izmed novih področij oz. tehnologij, ki so del širšega razvojnega trenda«

3

»Ponosen sem, da podjetje zapuščam v vrhunski kondiciji, pripravljeno na bodoče izzive, ki jih zagotovo ne bo manjkalo«

5

»Uspešnost podjetja je funkcija dela, truda in nepregledne množine odločitev vseh cinkarnarjev, in to vseh 147 let«

6

V PE Kemija Mozirje pridobili certifikat Qualicoat Class 1.5

9

Tip pigmenta TiO₂ za deko papir (RC 87)

12

S pomočjo nano TiO₂ do bolj zdravega življenjskega sloga

14

Splošni bolnišnici Celje donirali sredstva za nakup respiratorja

20

V Cinkarni Celje »Skrbimo, da lepše živimo«

21

»Na daljši rok se mi za razvoj podjetja in lokalnega okolja zdi pomembna opcija širjenja na kakšno izmed novih področij oz. tehnologij, ki so del širšega razvojnega trenda«

Vodenje Cinkarne Celje s 1. julijem prevzema Aleš Skok, dosednji predsednik Nadzornega sveta družbe. Nadzorni svet ga je 25. maja na izredni seji imenoval za začasnega predsednika Uprave oziroma največ za čas enega leta. Na tem mestu bo zamenjal Tomaža Benčino, ki je Cinkarno vodil od leta 2005.

Aleš Skok ima dolgoletne izkušnje v kemijski industriji v lokalnem in mednarodnem okolju. Vodil je skupine na področju raziskav in razvoja, produktnega menedžmenta, prodaje, proizvodnje, korporativne strategije ter v postopkih konsolidacije podjetij. Več kot 10 let je bil član uprave delniških družb in predsednik ter član številnih nadzornih svetov v Sloveniji in tujini. Aleš Skok je univerzitetni diplomirani inženir kemijske tehnologije, dokončal je tudi MBA-študij v Ameriki.

Poslovanje Cinkarne že kar nekaj časa spremljate, najprej kot član in nato predsednik Nadzornega sveta, sedaj prevzimate njeno vodenje. Kako ocenjujete poslovanje podjetja in njegovo finančno stanje?

Podjetje nastopa v izrazito ciklični panogi, kjer smo priča velikim nihanjem v prodajnih cenah nosilnega proizvoda in pa tudi vstopnih cen najpomembnejših surovin. Oboje v veliki meri determinira profitabilnost celotne panoge in seveda s tem tudi Cinkarne. Znotraj tako postavljenih panožnih okvirjev je Cinkarna v obdobju zadnjega cikla dosegala zelo dobre rezultate, ki v marsikaterem parametru presegajo rezultate bistveno večjih konkurenčnih podjetij. Ti rezultati seveda niso slučajnost, temveč so rezultat dobro zastavljene strategije in taktike tako na področju iz-

(Foto: osebni arhiv)

bora kupcev kot dobaviteljev, oblikovanja prodajnih cen, skrbnega spremljanja področja nabave surovin, stalnega vlaganja v razvoj in proizvodnjo in s tem povečevanja produktivnosti ter še bi lahko naštevali. Podjetje od leta 2014 praktično nima dolga iz finančnih obveznosti, v zadnjem obdobju pa ima tudi precejšna denarna sredstva. Cinkarna je v primerjavi s konkurenco financirana bistveno bolj konzervativno.

V izrazito dinamičnem globalnem okolju in izzivov polni panogi pigmenta titanovega dioksida so kakovostni razvojni načrti in strategije gotovo ključen element uspešnosti podjetja. Kašen je vaš pogled na obstoječo strategijo oziroma njene morebitne spremembe?

Strateški dokument je bil pripravljen s strani Uprave in zunanjih svetovalcev ter je potrjen na Nadzornem svetu. Osnovni elementi strategije so naravnani srednjeročno in ostajajo enaki. Fokus Cinkarne je na nosilnem programu titanovega dioksida. Tu je potrebno uspešno dokončati oz. nadaljevati projekte povezane z izboljšanjem kvalitete, optimiranjem delovne razpoložljivosti naprav, doseganjem večjih izkoristkov in zmanjševanjem emisij v okolje. V povezavi z naštetimi pomembnimi elementi poslovanja predstavljajo pogoj za uspešno poslovanje podjetja v naslednjem obdobju petih let. Vse pa kaže, da bodo naslednja leta v smislu sprememb še bolj dinamična kot je bilo zadnje obdobje. Na primer vseh vplivov, ki jih je povzročila pandemija še nekaj časa ne bo možno v celoti ovrednotiti, zato velja biti pozoren in prilagajati strategijo ter poslovanje zaznamim spremembam okolja. Glede na našo velikost je še pomembneje, da ostanemo fleksibilni in se relativno hitro prilagodimo novim okoliščinam. Pozorni bomo tudi na poslovanje drugih programov podjetja. Na nekaterih področjih so že bile uspešno izvedene določene spremembe, na drugih področjih so v teku ali pa jih bo potrebno ponovno zastaviti.

V duhu družbeno odgovornega delovanja podjetje skrbi za posodabljanje tehnoloških postopkov v skladu z najboljšimi razpoložljivimi tehnikami in s tem zmanjševanje vplivov na okolje na možni minimum, zaposlenim zagotavlja pogoje za zdravo in varno delo ter zgledno sodeluje z lokalno skupnostjo. Kakšno vlogo in pomen pripisujete družbeno odgovornemu delovanju podjetja?

Vse višjo in to ne želim, da izpade kot floskula. Zavedanje, da imamo samo en planet, in da nam je vsem samo dan v uporabo, da ga ohranimo za naslednje generacije, dobiva vedno večji pomen tudi v poslovnem življenju. Blizu mi je koncept trajnostnega razvoja, ki ga poznamo pod tako imenovanim sistemom trojne bilance ali 3P (people, planet, profit). Bistvo koncepta je, da si podjetje zastavi in izvršuje cilje ne samo na področju ekonomike poslovanja, ampak tudi na področju ohranjanja okolja in na socialnem področju. Pomembno pa je, da se vsi zavedamo, da moramo skrbeti za ravnovesje med vsem naštetim. Podjetje lahko dolgoročno prispeva samo, če je profitabilno, vse bolj pa velja tudi obratno, in

sicer da ne bo profitabilno, če ne bo trajnostno naravnano tako do socialnega kot tudi do naravnega okolja.

Pomembnega dela deležniške zgodbe smo se dotaknili. Seveda pa ne moremo mimo zaposlenih in lastnikov. Kako razumete odnos oziroma sodelovanje teh dveh najpomembnejših interesnih skupin? Morda še beseda o lastniški strukturi danes in kaj se po vaše obeta v prihodnje?

Obe skupini bi morali imeti enak dolgoročni interes, in sicer dobro poslovanje podjetja. Le-to zagotavlja trajno in vzdržno zadovoljitev interesov obeh strani. Kratkoročno in v posameznih obdobjih pa se cilji velikokrat razlikujejo oziroma so si v določenih primerih celo diametralno nasprotni. Naloga vodstva je, da v takih primerih v okviru svojih pooblastil, in v dobro podjetja, poskrbi za ustrezno ravnotežje. Ni pa to v vseh primerih mogoče niti ni v njegovi pristojnosti. Najboljše je sodelovanje takrat, ko obe strani razumno omejita svoje nekatere ozko usmerjene interese in delujeta v korist družbe, čeprav to morda v tistem trenutku razumeta kot škodljivo za posamezno stran. Stanje na okopih in nerazumno branjenje obstoječih pozicij se nemalokrat pokaže kot strel v lastno koleno. Nekaj takih primerov smo v Sloveniji že videli in posledice občutimo vsi, in sicer kot manjšo konkurenčnost družb in kot počasnejši gospodarski napredek. Trenutna lastniška struktura je odraz vseh dosedanjih okoliščin, menim pa, da je za Cinkarno relativno ugodna. Glede na to, da smo družba, ki kotira na borzi, bi si želel nekoliko večje razpršitve lastništva in večjo udeležbo tipičnih portfeljašev. Potrebno pa je tudi na tem področju biti aktiven in privabljalni investitorje. Spremembe v lastniški strukturi pa so seveda mogoče. Za podjetje je pomembno, kdo je lastnik in kako sooblikuje in podpira vizijo ter strategijo podjetja.

Kako vidite Cinkarno, ki letos šteje že 147 let, čez 5, 10 let in morda celo čez 30 let? Lahko podjetje preraste svoje okvire, okvire panoge, lokalnega okolja ter ustaljenega razmišljanja?

Na srednji rok še bolj fokusirano, fleksibilnejšo in prilagojeno spremembam razmer v svoji osrednji dejavnosti. Glede na konsolidacijske procese, ki potekajo v panogi, je potrebno pretehtati tudi opcije povezovanja. Na daljši rok se mi za razvoj podjetja in lokalnega okolja zdi pomembna opcija širjenja na kakšno izmed novih področij oz. tehnologij, ki so del širšega razvojnega trenda. Eno zanimivejših področij za katero se predvideva, da bo v naslednjih desetletjih dosegalo visoke stopnje rasti in napredka, je na primer področje biotehnologije.

Alešu Skoku, ob prevzemu položaja predsednika Uprave, cinkarnarke in cinkarnarji izrekamo dobrodoščilo in mu želimo uspešno vodenje podjetja.

»Ponosen sem, da podjetje zapuščam v vrhunski kondiciji, pripravljeno na bodoče izzive, ki jih zagotovo ne bo manjkalo«

Tomaž Benčina se je v zgodovino Cinkarne Celje nedvomno zapisal z velikimi črkami. Skoraj 30 let je bil zvest podjetju, zadnjih 15 let pa ga je vodil kot predsednik Uprave in generalni direktor. Pod njegovim vodstvom je podjetje nizalo rekord za rekordom, hkrati pa pomembno vplivalo tudi na lokalno gospodarstvo. Benčina je že lani poleti napovedal, da se ne bo potegoval za nov mandat, in da se s koncem letošnjega junija od podjetja poslavlja.

Ste vedeli, da ste bili 16. direktor Cinkarne na njeni častitljivi 147 let dolgi poti?

Tega nisem vedel, vem pa, da je imela Cinkarna zadnjih trideset let zgolj dva direktorja, kar je posebnost in dovolj zgovorno dejstvo, da smo bili tako uspešni.

Odločitev, da ne boste kandidirali za naslednji, četrti mandat na mestu predsednika Uprave in generalnega direktorja je dozorela že pred časom. Pa vendar, kakšni so občutki sedaj, ko zapuščate Cinkarno?

Občutki so seveda mešani, karkoli drugega bi bilo nenaravno. Sem zelo ponosen, da podjetje zapuščam v vrhunski kondiciji, pripravljeno na bodoče izzive, ki jih zagotovo ne bo manjkalo.

Že vaša starša sta bila zaposlena v Cinkarni, sami ste bili podjetju zvesti skoraj tri desetletja. Določena čustvena navezanost se je v tem času zagotovo spletla, je lahko to pri sprejemanju odločitev tudi breme?

Prav gotovo mi je kot poslovnežu čustvena navezanost na podjetje, ki je nikoli nisem skrival, predstavljala hudo breme, še posebej, ko je bilo potrebno sprejeti odločitev o zapiranju nekaterih obratov. Skrajno čustveno je vplivalo name zaprtje valjarne, kjer sem začel in jo je zgradil moj oče. Vsekakor pa je bila navezanost na podjetje vseskozi tudi moja velika prednost v vseh mogočih situacijah. Vèdel sem se, kot da je šlo zame in za mojo družino, kar nenazadnje skoraj tako tudi je.

Kako drugačna je Cinkarna danes, kot je bila takrat, ko ste 5. novembra leta 1990 prestopili njen prag kot pripravnik v poslovni enoti Metalurgija?

Ko sem sam začel z delom, so bili popolnoma dru-

(Foto: Gregor Katič)

gačni časi in drugačna merila. Takrat je bil npr. dobiček kategorija, ki je bila relativno nepomembna. Uspešnost poslovanja nam je skozi leta omogočila povsem drugačno sliko in dojemanje podjetja v lokalnem okolju, kar smo dokazovali z ekološko sprejemljivostjo in družbeno odgovornostjo. Vseskozi sem se zavzemal za izboljševanje splošne podobe podjetja, posebej v našem mestu, ki je bila večkrat neupravičeno popačena.

Ste diplomirani metalurg in diplomirani ekonomist. Najprej ste delali kot vodja proizvodnje v poslovni enoti Metalurgija, po opravljeni diplomii iz ekonomije pa ste se priključili vodstvu podjetja kot pomočnik generalnega direktorja in direktor organizacijske enote Marketing. V Cinkarni ste »zrasli« v izjemnega poslovneža, cenjenega v domačem in mednarodnem poslovnem okolju. Katere lastnosti po vaše odlikujejo dobrega poslovneža?

Vse mogoče vrline in sposobnosti ti ne pomagajo,

če nisi pravi človek ob pravem času, na pravem mestu. Vseeno pa bi izpostavil vodstvene sposobnosti, čustveno empatijo, pokončno držo in pripravljenost prisluhniti najožjim sodelavcem.

Podjetje je v času vašega vodenja prešlo tudi kakšno krizo, predvsem pa se je izvilo iz primeža zadolženosti in nizalo rekordne rezultate. Kje menite, da ste skupaj s sodelavci našli ključ do uspeha?

Prejšnje vodstvo je z investicijami, s tem pa zadolženostjo, postavilo temelje današnjega uspešnega poslovanja. Hitro sem prepoznal, da podjetje deluje v poslovno zelo negotovem okolju, zato je bila usmerjenost v znižanje zadolženosti najpomembnejši gradnik za današnjo uspešnost.

Kje ste črpali motivacijo za prevzemanje teže odgovornosti, ki jo terja vodenje poslovnega subjekta kot je Cinkarna?

Glavna motivacija za vodenje je kar v meni samem. Res je, Cinkarno lahko vodi zgolj močna osebnost, ki zmore prevzeti odgovornost in stati za svojimi odločitvami. To je bilo ključno tako interno, predvsem pa v odnosih s poslovnimi partnerji.

Na vaši nadaljnji poslovni poti ostajate v lokalnem okolju, prevzeli boste mesto direktorja Regionalne gospodarske zbornice Celje. Še naprej boste delovali v gospodarstvu, se lahko nadejamo, da boste na nek način poslovno tudi v prihodnje povezani s Cinkarno?

Vsekakor Cinkarne ne bo šlo kar tako pozabiti. Še naprej bom tudi na novem delovnem mestu deloval po svojih osebnih načelih in odgovorno. Funkcija bo povezovala različne gospodarske deležnike in med njimi bo na srčnem mestu Cinkarna.

Na Mestni občini Celje je nedavno potekala podelitev priznanj zaslužnim občanom. Kot prejemnik Zlatega celjskega grba, v preteklosti pa še drugih nagrad in priznanj, lahko rečemo, da vaše delo ni ostalo neopaženo. Kaj je za vas v poslovnem svetu največje priznanje?

Morda bi bilo najbolje, da odgovorim kar z opisom dogodkov na moji zadnji skupščini delničarjev kot predsednik Uprave. Takrat mi je namreč stisnil roko predstavnik delavcev in se zahvalil za sodelovanje, hkrati pa sem bil deležen glasnega aplavza delničarjev. To razumem kot priznanje, da sem uspel doseči ravnovesje med zaposlenimi in delničarji.

»Uspešnost podjetja je funkcija dela, truda in nepregledne množine odločitev vseh cinkarnarjev, in to vseh 147 let«

Tudi mag. Jurij Vengust bo v poslovnem življenju z letošnjim julijem obrnil nov list, saj se po 24 letih delovanja, zadnjih 10 let kot član uprave za področje financ, računovodstva in informatike, od Cinkarne poslavlja. Njegova poslovna pot se je pričela strmo vzpenjati leta 2006, ko je prevzel mesto pomočnika generalnega direktorja za področje ekonomike in poslovanja, kot član Uprave pa je postal prepoznaven kot poslovnež prodornih misli in širokega pogleda, ki se ne želi izpostavljeni.

Da se obetajo spremembe v Upravi podjetja, se je namigovalo že dlje časa, kdaj in kaj je botrovalo dokončni odločitvi, da podjetje zapuščate?

Dokončno sem se odločil v decembru 2018, sredi zasedanja Nadzornega sveta. V bistvu sem se namenil odstopiti že takrat, vendar sem se pustil prepričati z argumentom, da Uprava enotno vztraja do konca mandata. Razlogi so enostavni, zelo jasno je postalo, da je poslovna filozofija lastnikov in njihovih predstavnikov v Nadzornem svetu, popolnoma drugačna od mojega razmišljanja, dela in vrednot. Kljub trudu nisem našel nobene skupne točke, žal le veliko temeljnih razlik. Zadnji žebelj v krsti odločitve je bilo spoznanje, da glavnino svojega časa namenjam upravljanju odnosov z lastniki, namesto poslovanju podjetja, kar je posebna vrsta bizarnosti.

Kot član Uprave ste v Cinkarni pokrivali finance, računovodstvo in informatiko. Za katero od teh treh področij bi lahko rekli, da vam je najbolj blizu?

V tem smislu ne vidim nobenih razlik, vsako se mi je zdelo zanimivo in blizu na sebi lasten način, hkrati pa so vsa tri področja prepletena in povezana. Vsa tri področja dojemam kot homogeno celoto poslovne podpore proizvodno prodajnemu procesu. Poskus z nekaj besedami opisati značaje teh podpornih procesov bi bil videti takole: računovodstvo je zanimivo zaradi izzivov obsežne in hitro spreminjajoče regulacije, finance zaradi imperativa varnosti, zanesljivosti in poštenosti, informatika zaradi hitrega razvoja, dinamičnega okolja in nujnosti razumevanja daljšega časovnega horizonta.

Svojo poslovno pot v Cinkarni ste pričeli v takratni Službi za organizacijo poslovanja, kasneje ste vodili oddelek plana in analiz. Verjetno je prednost, da ste kasneje kot član Uprave delo služb, ki ste jih vodili, dobro poznali?

Gotovo. Menim, da so plan in analize ključno vozlišče in pretočišče informacij, če ima človek željo in interes lahko v relativno kratkem času pridobi prav neverjetno množino informacij in jih pri svojem delu tudi uspešno uporablja. Poudarek je na »lahko«, lahko pa mimo njegovih oči ta iste informacije tečejo 40 let in mu koristijo toliko kot klobasa sosedovega psa. Nauk basni je, tako rekoč vsak človek ima dober kognitivni potencial, nujno pa je imeti interes, voljo in željo, da ga tudi izkoristi (nekaj sreče ne škodi).

Podjetje v zadnjem času beleži odlične poslovne rezultate, zapuščate ga v dobri finančni kondiciji. Kje menite, da je ključno za doseganje takšnih rezultatov?

Uspešnost podjetja je funkcija dela, truda in nepregledne množine odločitev vseh cinkarnarjev, in to vseh 147 let, mišljeno zelo iskreno. Pripisovanje odločilnega pomena posameznikom, je bolj znamenje blodnjavosti, kot razuma. Če je vendar potrebno izpostaviti ključno prelomnico, je to zame brez sence dvoma izjemno pogumna in vizionarska odločitev bivšega direktorja Marjana Prelca, za investicijo v povečanje zmogljivosti proizvodnje titanovega dioksida na 56.000 t; ta je v pravem pomenu vzpostavila temelje dobrim poslovnim rezultatom, ki jih dosegamo zadnjih 15 let.

Čeprav se Cinkarni včasih očita okostenelost in nezadosten korak s časom pa je podjetje v tem času v marsičem zelo napredovalo, varovanje in odnos do okolja sta na najvišji možni ravni, določeni poslovni programi so se opuščali, dodajali so se novi. Kakšni izzivi menite, da čakajo Cinkarno v prihodnje?

Nasprotno, 147 let zgodovine in tradicije ter ne na-

(Foto: Gregor Katič)

zadnje dolgoletno uspešno poslovanje, so dokaz izjemne fleksibilnosti in prilagodljivosti podjetja. O številkah ni moč razpravljati, so povsem jasne. Cinkarna je fenomenalno podjetje v slovenskem in mednarodnem merilu. Izzivi pa seveda ostajajo in se dinamično povečujejo. Glavni izziv bo ohraniti in izboljšati konkurenčnost na globalnem trgu pigmenta titanovega dioksida. V aktualnem obdobju je prišlo oziroma prihaja do odmiranja posameznih segmentov TiO₂ trga (prehrana, kozmetika in farmacija), hkrati najboljši proizvajalci na Kitajskem hitro povečujejo proizvodnje kapacitete, govorimo o več sto tisočih tonah prirasta kapacitet v nekaj letih. Posledično bo boj na srednjem segmentu trga vedno bolj brutalen in nepredvidljiv. Nedvomno bo potrebno velik del prodajnega programa umakniti iz commodity segmenta v zahtevnejše aplikacije, ki zahtevajo zelo natančno obvladovanje kakovosti in optičnih lastnosti pigmenta. Drug potreben ukrep v smeri izboljševanja konkurenčnosti, je dvig produktivnosti dela na raven evropske konkurence. Razumem, da to ni popularna izjava, je pa dejstvo.

Večkrat je bilo opaziti vaše zanimanje in poznavanje bogate zgodovine podjetja, ki se v svoji preteklosti, pa tudi danes, lahko pohvali s pestrim naborem proizvodov. Od kod vaša zavest, da vse preteklo vendarle ni za v pozabo?

Od otroških let do danes me izjemno fascinirata ekstraktivno-predelovalna industrijska dejavnost in energetika. Delo v Cinkarni dojemam kot uresni-

čitev otroških sanj in izpolnitev pomembnega dela življenjskih ciljev. Proizvodna in tehnološka dediščina Cinkarne sta v vseh pogledih izjemni in zanimivi, v 147 letih so zaposleni Cinkarne predelali milijone ton rud in rudnih koncentratov ter s tem zdržema zagotavljali dobavo izdelkov, ki so ključni za blaginjo sodobne družbe. Še bolj pomembno se mi, ob gledanju cinkarniških reportažnih zapisov, dokumentarnega materiala in raziskovanju tehnologije, zdi zavedanje, koliko truda so v ekstremno težkih in zdravju nevarnih delavnih razmerah vložili naši predhodniki, pravzaprav so na mizo prosperitete in razvoja položili

svoje zdravje in življenja. Razmislek o tem me navdaja s ponosom in spoštovanjem.

Kot strokovnjak področja tudi v prihodnje verjetno ostajate v finančnih vodah. Nam lahko zaupate kam vas bo vodila pot v prihodnje?

Zaenkrat nimam prav nikakršnih načrtov, kar se zdi neizmerno sproščujoče.

Cinkarnarjem želim uspehov in zadovoljstva pri delu še daleč v prihodnost.

Pogovarjala se je Barbara Rozoničnik

Cinkarnarke in cinkarnarji se Tomažu Benčini in mag. Juriju Vengustu iskreno zahvaljujemo za predano delo, profesionalnost in doprinos k razvoju podjetja ter jima želimo uspešno nadaljnjo poslovno pot.

Tomaž Benčina ob prejemu Zlatega celjskega grba. (Gregor Katič)

Tomaž Benčina prejel Zlati celjski grb

Dosedanji predsednik Uprave in generalni direktor Cinkarne Celje je v Narodnem domu, iz rok župana Mestne občine Celje Bojana Šrota, prejel Zlati celjski grb.

Mestni svetniki so mu grb podelili za dolgoletno uspešno poslovno vodenje Cinkarne Celje in prispevek k razvoju celjskega gospodarstva. Benčina se je, ob prejemu grba, sodelavcem zahvalil za podporo in poudaril, da so uspehi plod skupnega dela najožje ekipe in vseh sodelavcev.

Naziv častni meščan Celja je sicer prejel arhitekt Janko Hartman.

Špela Kumer

V PE Kemija Mozirje pridobili certifikat Qualicoat Class 1.5

Qualicoat je globalna neprofitna organizacija s sedežem v Zürichu. Njeno poslanstvo je zagotoviti kakovostno izvedbo vseh faz površinske zaščite (predobdelava, lakiranje, uporaba ustreznega praškastega laka, kontrola kakovosti) predvsem na aluminijastih izdelkih za arhitekturno uporabo. V PE Kemija Mozirje smo pridobili certifikat Qualicoat Class 1.5.

Najpomembnejša je odpornost proti vremenskim pogojem

Pomemben del Qualicoat certificiranja, ki ga organizacija izvaja, je preverjanje kakovosti praškastih lakov za lakiranje arhitekturnih izdelkov. Za testiranje je zadolžena mreža certificiranih laboratorijev, testirajo pa se različni parametri lakov, kot so mehanske lastnosti, odpornost v industrijskem okolju (SO₂), odpornost proti koroziji ipd. Najpomembnejše je testiranje praškastega laka v različnih vremenskih pogojih. Zato se lak najprej testira v vremenski komori, kjer je izpostavljen UV sevanju, povišani temperaturi in vlagi. Sledi testiranje v zahtevnih naravnih pogojih – Florida test, ki se izvaja na Floridi v ZDA. Vremenski pogoji so zahtevni, predvsem je sončno obsevanje relativno močno, poleg tega so povprečne temperature visoke, visoka pa je tudi zračna vlaga. To vse pomeni močno obremenitev za testiran sistem. Trajanje Florida testa je odvisno od zahtevane klase, za katero želimo pridobiti certifikat. V našem primeru – Class 1.5 – testiranje traja 2 leti, pri čemer se sijaj ne sme znižati za več kot polovico, barvna razlika dE pa je za nezahtevne nianse omejena na 2,0 oziroma na maksimalno 6,0 za nekatere najbolj intenzivne nianse.

V začetku leta 2020 smo testiranje uspešno zaključili

Z razvojem Qualicoat Ekolaka smo v PE Kemija Mozirje začeli v letu 2018. Testirali smo različne sisteme poliesterskih veziv, pigmentov in dodatkov, predvsem UV absorberjev in stabilizatorjev. Po uspešnem laboratorijskem testiranju smo pripravili vzorce treh različnih Ekolakov po direktivah Qualicoat, in sicer belo RAL 9010, modro RAL 5002 in rdečo RAL 3005 ter jih poslali v testiranje. Iz certifikacijskega laboratorija, kjer so lake testirali, smo sredi leta 2019 dobili obvestilo o problemih pri odpornosti laka v SO₂ atmosferi. Laki so nekoliko preveč zbledeli, kar ni bilo sprejemljivo. Ostali testi, predvsem vremenska obstojnost, so bili generalno zelo dobri.

CERTIFICATE

for a POWDER MANUFACTURER

hereby authorises

Cinkarna, Inc.
Metallurgical and Chemical, Industry Celje, INC. Kidriceva 26
P.O.B. 1032
SSI-3001 Celje
Slovenia

to use the quality label in conformity with the
16th Edition of the QUALICOAT Specifications valid from 1 July 2019

Material:	Powder Coating
System name:	EKOLAK
Gloss category:	3
Class:	1.5
Structured finish:	No structured finish
Metallic extension:	No
Banned colour(s):	-
Suspended colour(s):	-
Approval type:	standard approval
P-No.:	P-1685
QUALIDECO Powder on Powder:	No

Date of granting:	14.01.2020
Valid until:	31.12.2020

Zurich, 15 January 2020

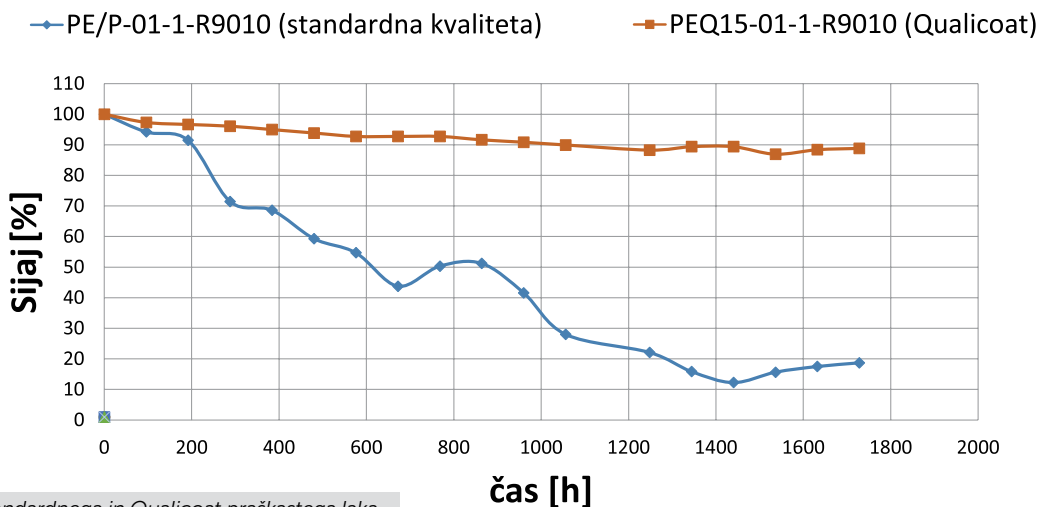
QUALICOAT Mohammed C. Panam President	 Sue C. C. Paredi Managing Director
--	--

Certifikat Qualicoat Class 1.5

Issue 48, 8002 Zurich, Switzerland | www.qualicoat.net

Glede na omenjene probleme smo takoj pristopili k optimiranju kvalitete s preizkušanjem različnih pigmentov in ustreznih, odpornejših veziv. Poseben izziv je bilo testiranje odpornosti na SO₂ atmosfero, saj naprave za takšno testiranje nismo imeli. Poizkušali smo z nanosom različnih koncentracij SO₂ raztopin neposredno na testne ploščice. Na koncu se je izkazalo, da je dejansko problem penetracija vode v površino laka in ne toliko sam SO₂. Na osnovi teh spoznanj smo jeseni 2019 pripravili nove vzorce in jih poslali na testiranje. V začetku leta 2020

so nas iz laboratorija IFO Nemčija razveselili z novico, da smo uspešno zaključili Qualicoat testiranje. Nato so nam iz Qualicoat organizacije poslali tudi certifikat o skladnosti naših Ekolakov s Qualicoat zahtevami Class 1.5 za gladke, visokosijajne in sijajne kvalitete.

Qualicoat certifikat nam bo omogočil prodor na nove segmente trga

S pridobljenim Qualicoat certifikatom imamo pravico uporabljati Qualicoat logo na naših dokumentih, embalaži ipd. Za naše kupce je pomembno, da jim sedaj lahko dobavimo praškasti lak, ki bo zdržal najtežje vre-

menške obremenitve in njihove izdelke ustrezno zaščitil. Qualicoat certifikat nam bo omogočil prodor na trg gradbenih in arhitekturnih aluminijastih izdelkov, ki je eden najhitreje rastočih in cenovno zanimivih segmentov trga za praškaste lake.

Za prihodnost načrtujemo pridobitev Qualicoat certifikata Class 1.5 za mat in polmat kvalitete, kmalu pa tudi Qualicoat Class 2, ki vse bolj postaja prevladujoči standard zaščite aluminijastih gradbenih elementov in nudi še višji nivo odpornosti.

Tomaž Rozoničnik

Implementacija ISO 45001:2018 - preprečevanje z delom povezanih nesreč in bolezni

V Službi kakovosti ažurno sledimo spremembam, ki so pomembne za učinkovit sistem vodenja kakovosti. Verzije standardov se spreminjajo, nekateri se ukinjajo, prihajajo novi... Tako je bil aprila 2018 izdan nov standard ISO 45001:2018 Sistem vodenja varnosti in zdravja pri delu – Zahteve z napotki za uporabo.

Omenjeni standard nadomešča dosednji britanski standard BS OHSAS 18001:2007. Standard ureja področje sistema upravljanja z varnostjo in zdravjem pri delu. Sledi enakim načelom osnovne strukture, kakor drugi ISO standardi.

Novi standard je več let pripravljala skupina 85 mednarodnih organov za standarde. Prvotno je temeljil na standardu BS OHSAS 18001 britanskega inštituta za standarde, ki ga uporabljajo že številni delodajalci po Evropi, vendar je bil novi standard v teku priprave zelo spremenjen, še posebej kar zadeva vloge vodij in sodelovanja delavcev. Temelji na tako imenovanem Demingovem krogu »načrtuj-izvedi-preveri-ukrepaj«.

Zakaj vpeljati sistem vodenja varnosti in zdravja pri delu in zakaj izvajati zahteve ISO 45001?

- Standard organizaciji omogoča, da ustvari in vpelje sistem vodenja, ki proaktivno in sistematično preprečuje z delom povezane nesreče in bolezni.

- Omogoča sistematično sledenje in izpolnjevanje zakonskih in drugih zahtev.
- Deluje v smislu zmanjševanja delovnih nesreč s sistematičnim prepoznavanjem, ocenjevanjem, analizo in obvladovanjem tveganj in priložnosti, povezanih z opravljanjem dela.
- Zmanjšuje stroške zaradi manjših odsotnosti na delovnem mestu, zamenjav in nepotrebnih prekinitev.
- Izboljšuje nadzor nad upravljanjem sistema VZD, s spremljanjem in merjenjem ključnih kazalnikov uspešnosti, kar omogoča vodstvu zajem verodostojnih podatkov, na podlagi katerih sprejema objektivne odločitve.
- Zagotavlja, da delavci prevzamejo aktivno vlogo in povečuje zavedanje zaposlenih glede tveganj varnosti in zdravja pri delu.
- Vzpostavlja celovit pristop k obvladovanju varstva in zdravja pri delu na vseh ravneh podjetja, ki temelji na dobrih praksah in nadgrajuje zahteve zakonodaje.
- Standard poudarja temeljno sodelovanje in posvetovanje med delavci in vodstvom.

Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) iz leta 2017 se na delovnem mestu zgodi kar 2,78 milijonov smrtnih nesreč letno. To pomeni, da skoraj 7.700 oseb dnevno umre zaradi poklicnih bolezni ali poškodb vezanih na delo. Poleg tega se vsako leto zgodi 374 milijonov poškodb ali bolezni, ki niso smrtonosne, vendar imajo številne za posledico dolgotrajno bolniško odsotnost.

ISO 45001 s svojo strukturo omogoča enostavno integracijo z obstoječimi ISO sistemi vodenja (ISO 9001, ISO 14001 ...) in podobnimi sistemi vodenja ter tako podpira še boljše upravljanje naših poslovnih procesov. V Službi kakovosti in Službi za varnost in zdravje pri delu smo želeli, da omenjeni standard čim

prej implementiramo v integriran sistem vodenja. Že meseca marca 2019 smo organizirali izobraževanje z naslovom Sistemi vodenja varnosti in zdravja pri delu ISO 45001:2018. Predavatelj je bil Miloš Seražin iz SIQ. V decembru 2019 in februarju 2020 so nato notranji presojevalci svoje znanje tudi na tem področju še nadgradili na eno- oz. dvodnevnem izobraževanju, ki ga je izvedel Zoran Seyfert iz SIQ.

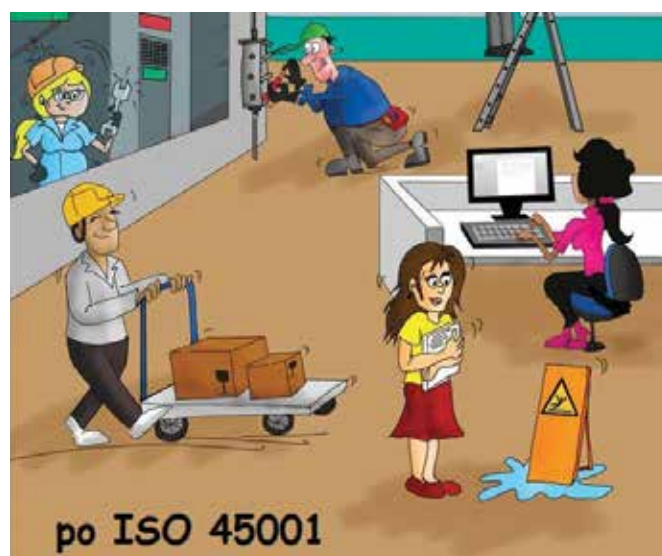
Oktober 2019 je bila v Službi za varstvo in zdravje pri delu izvedena notranja presoja, ki je zajemala tudi preverjanje skladnosti delovanja službe v skladu z ISO 45001. Notranji presojevalci so ugotovili, da ima sistem obvladovanja VZD vnesenih že precej elementov novega standarda (npr. register tveganj in priložnosti, sodelovanje vodstva pri analiziranju incidentov, vključevanje zaposlenih v odkrivanje in analiziranje vzrokov za nesreče ...). V marcu 2020 je bil izdan nov Poslovnik integriranega sistema vodenja, verzija 9, ki implementira standard ISO 45001:2018. V aprilu je bil Letni vodstveni pregled že po novem Poslovniku integriranega sistema vodenja.

Naša organizacija je kot zainteresirana stran, ki vpliva na varnost in zdravje pri delu, prepoznala tudi zahteve delavcev in njihova pričakovanja. Vsi zaposleni lahko svoja vprašanja, pobude ali predloge naslovimo na Svet delavcev preko:

- svojih predstavnikov v Svetu delavcev,
- z elektronskim sporočilom na elektronski naslov svet.delavcev@cinkarna.si,
- preko spletnega mesta Sveta delavcev na Intranet portalu.

Vsak zaposleni se mora zavedati, da lahko prav vsak od nas vpliva na zagotavljanje varnega in zdravega dela.

Branka Moškotelec

Tip pigmenta TiO_2 za deko papir (RC 87)

Tipi za specialna področja uporabe (tržišče deko papirja)

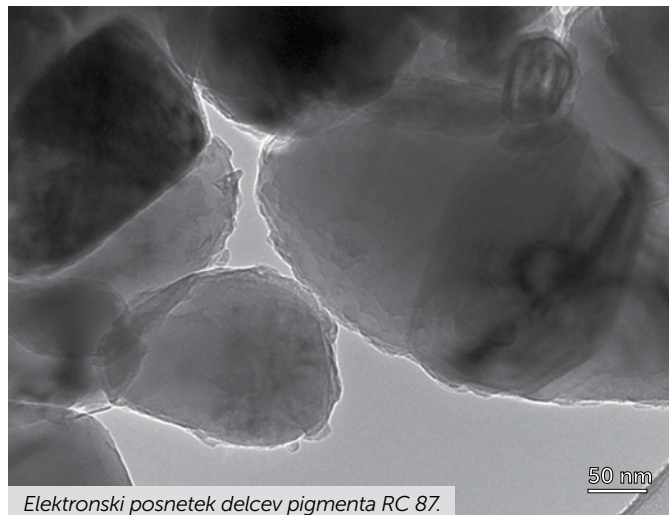
Ta tip pigmentov je namenjen za dekorativen nanos na laminatnih sistemih, saj zagotavlja dobro opaciteto, predvsem pa visoko svetlobno obstojnost. Za TiO_2 je značilen pojav fotokatalitičnost, ki je pri določenih področjih uporabe pigmenta neželena lastnost, saj lahko ima negativen učinek na medij, v katerega je vgrajen. Da bi omejili ta neželen vpliv, je potrebno TiO_2 stabilizirati s posebno površinsko obdelavo z aluminijevim fosfatom. Modifikacija s fosforjem zavira nastajanje oksidativnih vrst na površini TiO_2 in rezultira v boljši svetlobni obstojnosti. Homogena plast aluminijevega hidroksida pa ima namen znižanja privlačnih sil med delci in posledično povišanje disperzibilnosti. Zaradi tega je običajno prisoten kot zadnja plast.

Obstoječi tipi, ki jih proizvajamo v Cinkarni, so se v tej aplikaciji zaradi prenizke svetlobne obstojnosti pokazali za neustrezne, zato je bil namen vpeljave novega tipa zapolniti tržno nišo, kjer do zdaj nismo bili prisotni.

Svetlobna obstojnost

Svetlobno obstojnost lahko definiramo kot odpornost na spremembo barve površine, kadar je izpostavljena dnevni svetlobi (ali umetnemu viru svetlobe) v določenem časovnem obdobju.

Za določanje obstojnosti se uporablja Blue Wool Scale (BWS) oz. modri standard za svetlobno obstojnost, ki je volnena tkanina. Po tej metodi so vzorci izpostavljeni standardni ksenonski svetlobi z ustrežno aparaturo.

Elektronski posnetek delcev pigmenta RC 87.

Pri določanju svetlobne obstojnosti se spremlja ΔE , ki je merilo za spremembo barve pri izpostavljenosti UV svetlobi.

Svetlobno obstojnost podajamo z ocenami od 1 do 8 na lestvici BWS, pri čemer BWS 1 pomeni slabo, BWS 8 pa odlično svetlobno obstojnost.

»Rojstvo« tipa RC 87

Pobuda za razvoj tipa za dekorativne barve za laminatne z visoko svetlobno obstojnostjo je sredi leta 2015 prišla od Tehnično komercialnega servisa (TKS). Na TKS se je obrnil potencialni kupec, ki je podal zahteve glede novega tipa. Njihova zahteva je bila, da bodo z novim tipom pri testiranju svetlobne obstojnosti dosegli vrednost $\text{BWS} \geq 6$.

Iz zaznane priložnosti se je sprožila razvojna naloga (takrat sodelovanje TKS in Službe za raziskave in razvoj). Vzporedno sta se razvijala 2 tipa; Deco-S in Deco-P. Deco-S z obdelavo s siliko in aluminijem ter Deco-P z obdelavo z aluminijevim fosfatom. Deco-S ni preštal prvega kroga testiranja, medtem ko je šel Deco-P v drugi krog testiranja. Oktobra 2015 se je Deco-P uradno preimenoval v RC 87.

Izdelava

Receptura temelji na vzdrževanju optimalnih pH pogojev med šaržno kemično obdelavo. Površinska obdelava se izvaja ob sočasnem dodajanju natrijevega aluminata (vir aluminijevega hidroksida) in fosforjeve kisline (vir fosforjevega hidroksida), pri čemer delce ohranjamo vseskozi dispergirane.

Pri prenosu recepture iz laboratorija v proizvodnjo je moči združilo več enot; Služba za raziskave in razvoj, PE Titanov dioksid, PE Vzdrževanje in energetika, Služba kakovosti in OE Marketing. V prvi kampanji, ki je trajala od 7. do 14. maja 2019, smo izdelali 185 t pigmenta RC 87. Glavni cilj je bil izdelati material, ki bo po karakteristikah primerljiv laboratorijskemu vzorcu. Tega je potencialni kupec ocenil kot dobrega.

Karakterizacija

Za kontrolo pigmenta se je izvajala klasična analiza v Službi kakovosti. Na Inštitutu za celulozo in papir (ICP) in v Melaminu pa so izdelali 80 g/m² papirje, katerim se je določila opaciteta in svetlobna obstojnost.

Uspešnost izvedbe proizvodnje RC 87 pa smo potrdili tudi z uporabo elektronskega mikroskopa. Za

doseganje visoke svetlobne obstojnosti je ključnega pomena, da so vsi delci v celoti prekriti z enakomerno plastjo aluminijevega hidroksida. O učinkovitosti šaržne kemične obdelave priča elektronski posnetek.

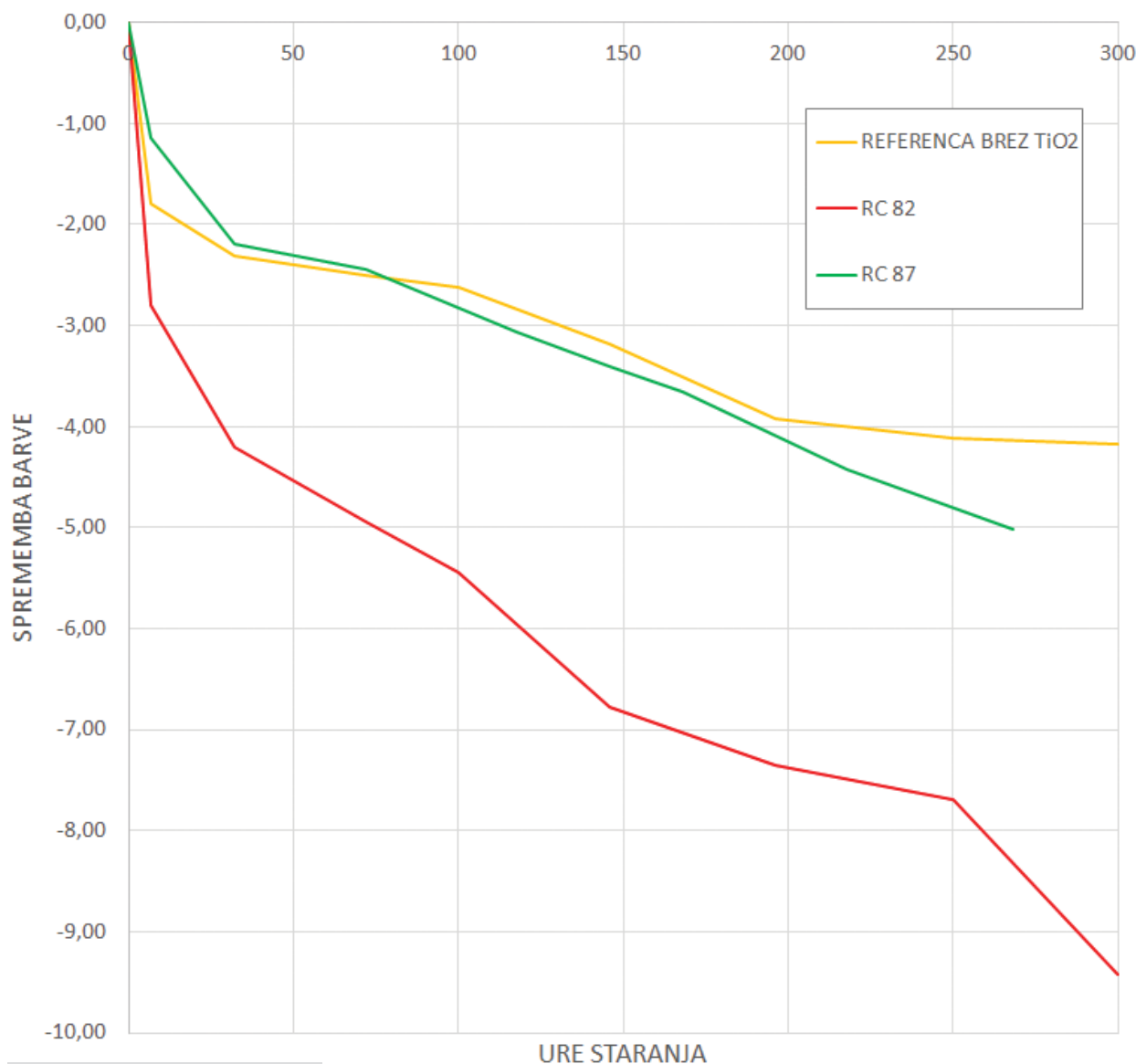
Materialu smo določili tudi svetlobno obstojnost. Potencialni končni uporabnik je material testiral z uporabo BWS. Našemu materialu so določili vrednost 7, kar pomeni izjemno dobro svetlobno obstojnost. Svetlobno obstojnost pa smo določili tudi kvantitativno z določanjem barvne razlike z uporabo spektrofotometra. Vzorec (laminat – papir, premazan z melaminom in fiksiran na iverni plošči) je bil določen čas izpostavljen UV svetlobi in vlagi v Sun test komori. Za primerjavo smo testirali tudi tip RC 82, ki ni namenjen zunanjim aplikacijam. Iz spodnjega grafa je razvidno, da v primeru RC 82 pride do precejšnje spremembe v barvi,

medtem ko z ustrezno površinsko obdelavo, sicer fotokatalitično aktivnega TiO_2 , omejimo negativen vpliv.

Tržna zanimivost produkta, naročila in odziv kupcev na kakovost materiala

Letna poraba tipa za deko papir na svetovnem trgu je bila približno 5 % celotnega povpraševanje po TiO_2 , kar je približno 250 000 do 300 000 MT. Po tem tipu smo zaznali zanimanje s strani potencialnih kupcev. Uporabniki pigmenta za papir so iskali zamenjavo za obstoječe konkurenčne tipe. Vzorce RC 87, proizvedene v prvi kampanji, smo razposlali večjemu številu potencialnih kupcev. Prve povratne informacije od kupcev, glede same kvalitete, so zelo pozitivne. Nekaterim kupcem so bile že odpremljene prve večje količine za industrijske teste in tudi za redno proizvodnjo.

dr. Nika Veronovski in Ambrož Roter

Določanje svetlobne obstojnosti.

S pomočjo nano TiO₂ do bolj zdravega življenjskega sloga

Eden izmed naših proizvodov, nano/ultrafini titanov dioksid, ima zelo širok spekter uporabe in hkrati ponuja številne prednosti, tesno povezane z našim zdravjem in čistim okoljem. To je del našega vsakdanjega življenja, ki ga je potrebno obravnavati z največjo odgovornostjo. Ko je nano TiO₂ izpostavljen svetlobi, steče fotokatalitična reakcija, ki posledično vpliva na zmanjšanje onesnaženost zraka; razgrajuje organska onesnažila, deluje antiviralno in antibakterijsko, razkrajja glive in plesni, nevtralizira neprijeten vonj, poleg tega pa omogoča samočistilni efekt. S svojim pozitivnim učinkom pripomore k bolj zdravemu in kakovostnemu življenjskemu slogu, prispeva k izboljšanju higienskih razmer posameznika, onemogoča možnost širjenja okužb in s tem zmanjšuje možnost za povečevanje in nastanek alergijskih reakcij.

Nano TiO₂ se uporablja v različnih aplikacijah; vgrajen je lahko v končne izdelke: tlakovce, strešnike, zidne barve, tekstil, zavese, zaščitne obrazne maske, brisače,... ali v emulzijo, ki se lahko nanese, kot dodaten premaz na različne površine: ceste, pločnike, fasade, notranjost nakupovalnih centrov in javnih prevoznih sredstev, v bolnišnicah, vrtcih in šolah ...

Barcelona

Ker je v večjih mestih onesnaženje večje, so ukrepi za zmanjšanje slednjega nujni. V določenih mestih se odgovorne inštitucije in mestne oblasti že odločajo za uporabo nano TiO₂ na javnih površinah, zaradi zmanjševanja onesnaženosti. V eni izmed večjih ulic v Barceloni so vgradili fotokatalitične tlakovce, ki čistijo zrak in pri katerih je bil uporabljen tudi naš nano TiO₂. V Mariboru in v Celju imamo z našim materialom izdelane fotokatalitične površine, ki čistijo zrak in delujejo samočistilno.

Za učinkovito zmanjšanje onesnaženosti v mestih, je z nano TiO₂ potrebno obravnavati bistveno več površin. Za takšen model zmanjševanja onesnaženosti zraka so

se odločile mestne oblasti v Madridu in pričele s projektom postopnega nanosa nano TiO₂ na javne površine. Ob uporabi nano TiO₂ je zmanjšanje onesnaženosti predvideno za približno desetino, kar je spodbudno, in hkrati potrjuje učinkovitost ter smotrnost projekta. Podobno aplikacijo razvijamo s kupcem iz Južne Koreje, kjer bodo v kratkem, v večjih mestih, izvedli podobne projekte z nano TiO₂, saj beležijo zelo visoko onesnaženje, ki pomeni resno tveganje za zdravje ljudi.

Celje

Maribor

V luči nove korona situacije smo se bili primorani "čez noč" prilagoditi novi "normalnosti", ki s seboj prinaša drugačno skrb za zdravje. Raziskave in testi kažejo, da nano TiO_2 uspešno razgrajuje in uničuje raznorazne viruse, med drugimi tudi koronavirus. Zaradi obvladovanja in preprečevanja širjenja virusa, se nano TiO_2 že uporablja v različnih aplikacijah. Naš poslovni partner iz Poljske je razvil antivirusno zaščitno tekstilno obrazno masko – "Halloy nano", ki vsebuje naš nano TiO_2 . Antibakterijski in antivirusni učinek maske je klinično dokazan. Izdelek je pridobil certifikat o ustreznosti. Drugo poljsko podjetje, s katerim sodelujemo, Zwoltex, je razvilo antibakterijske tekstilne kopalniške in kuhinjske brisače, ki z vsebnostjo nano TiO_2 , v kombinaciji s svetlobo dosegajo visoko stopnjo antivirusnega, antibakterijskega in antiglivičnega delovanja. To potrjujejo tudi laboratorijski testi, ob tem pa je varnost zagotovljena.

V določenih mestih, Praga, Milano, Krakov, so z namenom preprečevanja širjenja virusa, v zadnjem obdobju pristopili k testnim projektom obdelave javnih površin in prevozov s sredstvom, ki vsebuje nano TiO_2 . Projekti izkazujejo pozitivne in obetavne rezultate. V kratkem je pričakovati, da bodo tovrstne aktivnosti v prihodnje postale stalnica, z namenom obvladovanja in preprečevanja raznoraznih okužb.

S svojo široko uporabnostjo in predvsem učinkovitostjo, nano TiO_2 postaja za trg vedno bolj zanimiv izdelek, saj ga je mogoče uporabiti v različnih panogah za široko področje aplikacij. Uporaba nano TiO_2 ne bo rešila onesnaženja, lahko pa učinkovito vpliva na njegovo zmanjšanje.

Ali ste vedeli? Površina ene fotokatalitsko aktivne strehe družinske hiše in dovoza k njej, iz zraka odstrani toliko NO_x , kot jih pri povprečni uporabi proizvedeta dva osebna avtomobila v enem letu.

Dubravka Kunst

Določanje reoloških lastnosti praškastih vzorcev

Marko Šket, študent 2. letnika 2. stopnje magistrskega študijskega programa FFKT Maribor, je v Pigmentnem laboratoriju Službe kakovosti v letu 2019 opravil eksperimentalni del magistrskega dela.

Za izvedbo vseh laboratorijskih preskusov so nam v PE Kemija Mozirje za obdobje treh mesecev posodili napravo za določanje reoloških lastnosti praškastih vzorcev Freeman Technology FT4. To je znatno izboljšalo pogoje za izvedbo laboratorijskega dela, saj smo tako imeli v laboratoriju dostop do vzorcev pigmentnega TiO_2 , prostor za pripravo vzorcev ter dostop do aparature za določanje reoloških lastnosti. Predhodnih izkušenj z izvedbo tovrstnih preskusov nismo imeli, zato smo načrt za izvedbo eksperimentalnega dela pripravili v sodelovanju s proizvajalcem opreme in mentorjem dr. Sašom Gyergyekom. Izbrali in opravili smo test stabilnosti in spremenljivega pretoka, test stisljivosti ter test posedenja s stresanjem. V nabor vzorcev za preskušanje smo vključili vse tipe pigmentnega TiO_2 , ki jih proizvajamo v Cinkarni Celje in nekatere njim primerljive konkurenčne vzorce. S pridobljenimi podatki smo ugotovili razlike v pretočnih lastnostih med posameznimi tipi pigmentnega TiO_2 Cinkarne Celje in konkurenčnimi vzorci. Na reološke lastnosti prahov vpliva več dejavnikov, kot

Reometer Freeman Technology FT4.

so oblika in velikost delcev, hrapavost površine, gostota, poroznost, higroskopnost idr. To področje je zelo kompleksno in specifično. Za izvedbo testiranja so ključnega pomena podrobnosti o načinu manipuliranja materiala (vrsta transporta, vrsta dozatorja, hrapavost sten silosa ...) in podatki o sestavi vzorca (čisti praškasti material, mešanica različnih trdnih snovi ...). S pomočjo teh informacij lahko izberemo ustrezeni program za testiranje in pridobimo podatke, ki nakazujejo obnašanje vzorca v nekem sistemu. Da bi pridobili čim več informacij o vzorcih pigmentnega TiO_2 , v Pigmentnem laboratoriju Službe kakovosti nadaljujemo z določanjem reoloških lastnosti prahov.

Tekst in foto: Domen Lapornik

Prevzem služnosti črpalnišča reke Hudinje

S 1. januarjem 2020 smo v Cinkarni Celje prevzeli služnost nad obratovanjem črpalnišča, s tem pa v svoje vrste pridobili štiri nove sodelavce, ki so bili, zaradi dolgoletnega opravljanja dela na črpalnišču, najprimernejši kader.

Črpalnišče na Bežigrasjski cesti v Celju, z zajetjem na reki Hudinji, je namenjeno oskrbovanju Cinkarne s tehnološko vodo za potrebe tehnoloških procesov. Surova voda iz reke Hudinje teče preko grabljaste rešetke v usedalni bazen, od koder jo črpalke po tlačnem cevovodu pošiljajo v proces priprave vode za nadaljnjo obdelavo.

Črpalnišče predstavljajo naslednji objekti:

- zajetje z grobo rešetko,
- mehki – vrečasti jez na reki Hudinji,
- črpalnišče,
- transportni – tlačni cevovod.

Tekst in foto: Uroš Marjanovič

Strojnica s črpalkami, preko katerih se črpa voda iz reke Hudinje na proces priprave vode.

Tribazičen bakrov sulfat – sinteza nove aktivne snovi v PE Kemija Celje

Zgodovina

Proizvodnja bakrovih fungicidov ima v Cinkarni Celje že več kot 100-letno tradicijo. Začelo se je leta 1919 s proizvodnjo modre galice ($\text{CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$). Leta 1964 odpre svoja vrata obrat Modri baker (MB), kjer po patentiranem švicarskem postopku teče sinteza aktivne snovi MB3, s kemijsko formulo $\text{CaCl}_2 \cdot 3\text{Cu}(\text{OH})_2$, ki je osnova fungicidnega pripravka Cuprablau Z. V prvih letih drugega tisočletja aktivno snov MB3 zaradi prilagoditve zakonodajnim zahtevam Evropske unije postopoma nadomestimo z bakrovim oksikloridom (COC), s kemijsko formulo $\text{CuCl}_2 \cdot 3\text{Cu}(\text{OH})_2$, ki ga pričnemo tržiti tudi kot aktivno snov. V letu 2019 smo zagnali tudi testno proizvodnjo nove aktivne snovi tribazičnega bakrovega sulfata (TBCS). Konec letošnjega maja pa smo pričeli z načrtovano neprekinjeno trimesečno proizvodnjo, s katero želimo proizvesti vsaj 100 t novega produkta.

Lastnosti

TBCS s kemijsko formulo $\text{CuSO}_4 \cdot 3\text{Cu}(\text{OH})_2$ je bakrova spojina svetlo-zelene barve, ki se v naravi pojavlja kot mineral Brochantit. Je ena od petih bakrovih aktivnih snovi, katerih uporaba v fitofarmacevtske namene je v EU dovoljena. Njena prednosti pred drugimi bakrovimi spojinami je dobra učinkovitost tudi pri nižjih odmerkih v kombinaciji z nizko fitotoksičnostjo. Zato je uporaba primerna tudi za bolj občutljive kulture. Za razliko od bakrovega hidroksida (COH) in COC je TBCS razvrščen med manj strupene snovi, kar mu daje konkurenčno prednost predvsem v Franciji, ki ima za bolj toksične snovi predpisano višjo ekološko takso. Gre za moderno aktivno snov, ki je v trendu. Povpraševanje po TBCS je v EU precejšnje, še posebno v državah, kjer je poraba bakrovih fungicidov velika. V Evropi jo proizvajata le dve firmi, UPL v Franciji in Nufarm v Avstriji.

Sinteza

Sama sinteza TBCS je na prvi pogled precej podobna sintezi COC. Gre za raztapljanje elementarnega odpadnega bakra z žveplovo (VI) kislino ob sočasnem prepihovanju z zrakom. Kemijsko-inženirsko je to eden od bolj kompleksnih procesov, saj gre za absorpcijo kisika z dvema sočasnima kemijskima reakcijama. Eno na fazni meji tekočina-plin (mehurčki zraka v suspenziji) in drugo na fazni meji tekočina-trdno (bakrena žica v suspenziji). Kinetični model takšnega sistema je, zaradi nedefiniranosti in tako prostorske kot časovne spremenljivosti medfaznih površin, precej zapleten. Zato je proces zelo nepredvidljiv in izjemno zahteven za obvladovanje. Dodatno ga zaplete še dejstvo, da v samem procesu potekajo kompetitivne reakcije, ki lahko vodijo do nastanka neželenega produkta Antlerita. Lahko pa celo zaradi nastajanja oblog popolnoma zaustavijo raztapljanje bakra. Pri vodenju samega procesa je potrebno paziti tudi na pravilno velikostno porazdelitev delcev, saj le-ta definira fitotoksične lastnosti in s tem njegovo dejansko učinkovitost. Poleg tega pa vpliva na reološke lastnosti suspenzije, kar lahko zaradi tendence želiranja popolnoma onemogoči nadaljevanje postopka.

Ekonomika

Postopek pridobivanja TBCS, ki smo ga razvili v Cinkarni Celje, je precej nekonvencionalen in tudi v strokovni literaturi je zabeleženo, da takšen način proizvodnje ni preprost za obvladovanje. Ima pa edinstveno prednost, da je okoljevarstveno popolnoma neoporečen, saj sama sinteza nima stranskih produktov. Vsi reaktanti, ki vstopajo v proces, se namreč vgradijo v produkt:

$$4\text{Cu} + \text{H}_2\text{SO}_4 + 2\text{O}_2 + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{CuSO}_4 \cdot 3\text{Cu}(\text{OH})_2$$

	Kemijska formula	Barva	Lastna topnost Cu^{2+} (pH7)	Velikost osnovnih delcev	Specifična površina	Klasifikacija	Kristalna modifikacija
TBCS	$\text{CuSO}_4 \cdot 3\text{Cu}(\text{OH})_2$ ali $\text{Cu}_4(\text{OH})_6\text{SO}_4$	zeleno-modra	6×10^{-6} mol/l	0,5-1 μ	10-20 m^2/g	GHS07 GHS09	monoklinski Brochantit
COC	$\text{CuCl}_2 \cdot 3\text{Cu}(\text{OH})_2$ ali $\text{Cu}_2(\text{OH})_3\text{Cl}$	zelena	3×10^{-5} mol/l	2-3 μ	2-5 m^2/g	GHS06 GHS09	ortorombski Atacamit

Primerjava obeh aktivnih snovi, tribazičnega bakrovega sulfata in bakrovega oksiklorida.

Obrat Modrega bakra, pogled na aeracijske stolpe v katerih poteka proces raztapljanja odpadnega bakra.

Takšna karakteristika pomeni seveda najvišjo mogočo učinkovitost. S tem imamo že v štartu prednost pred postopki, kjer so izkoristki reaktantov, zaradi nastajanja stranskih produktov, nižji.

Konkurenčnost.

Proizvodnja TBCS na ozemlju EU je strateška prednost, saj je uvoz te aktivne snovi iz prekooceanskih držav za uporabnike precejšnje tveganje in dodat-

no finančno breme. Roba, ki z ladjo potuje nekaj mesecev, je večkrat nekvalitetna. Zaradi sezonske narave produkta pa uveljavljanje reklamacij ni zaželeno, ker to v večini primerov pomeni izgubo sezone. Uporabniki so tako v podrejenem položaju, zato so več kot zainteresirani za nabavo znotraj EU. Tu je prednost v tem, da lahko nabavljajo tudi manjše količine, sproti, in po dejanski potrebi. Poleg tega TBCS za razliko od COC in COH v EU ni registriran po REACHU, zaradi česar se ne more prodajati kot bakrovo gnojilo. Težava na evropskem trgu je namreč ta, da se del fitofarmaceutskih sredstev ilegalno izpodriva s cenovno bolj ugodnimi gnojili, katerih uporaba pa seveda v fitofarmaceutske namene ni dovoljena.

Prodaja.

Potencialnih kupcev nam ne manjka, saj že sedaj predelujemo uvoženi TBCS za našega največjega kupca, ki porabi letno pribl. 200 t te aktivne snovi. Poleg tega imamo tudi pisna zagotovila drugih poslovnih partnerjev za vsaj 500 t letne porabe. Ocenjujemo, da bi ob ugodni tržni ceni na EU trgu z lahko prodali vsaj 1000 t te aktivne snovi letno. Seveda pa se je potrebno zavedati, da je obrat MB tehnološko zastarel, saj se je v njegovo posodobitev zadnja leta vlagalo premalo. Vrhunsko razvojno-raziskovalno delo, ki smo ga opravili, ne bo dalo rezultatov samo po sebi. Če želimo požeti, kar smo pridelali, bo potrebno investirati, in to tako v posodobitev in avtomatizacijo osnovne proizvodnje, kot tudi pakirnice in granuliranja. Z visokimi stroški dela, ki so posledica zastarele tehnologije, na svetovnem trgu zagotovo ne moremo biti konkurenčni.

Tekst in foto: dr. Andrej Lubej

Nov spektrometer v Službi kakovosti

V Fizikalnem laboratoriju Službe kakovosti smo januarja pridobili nov valovno disperzni rentgenski fluorescenčni (WDXRF) spektrometer. Instalacija instrumenta je potekala v marcu s pomočjo pooblaščenih serviserjev PANalytical (Renacon) in sodelavcev iz PE Vzdrževanje in energetika.

Zaradi teže, predvsem pa občutljivosti optičnih delov instrumenta, je bil transport do laboratorija najbolj težaven in občutljiv del instalacije. K sreči sta nosilnost in velikost transportnega dvigala v Glavnem laboratoriju Službe kakovosti dovoljevala transport v prvo nadstropje.

Valovno disperzni rentgenski fluorescenčni (WDXRF) spektrometer.

Večji izziv pa sta bili stopnici do Fizikalnega laboratorija 1, ki smo ju lahko premagali le z daljšim podestom, ki je preprečeval večje nagibe instrumenta.

Zaradi ukrepov COVID-19 so nameščanje dveh mehanskih delov, preverjanje instrumenta in 20-urno izobraževanje potekali preko Team Viewerja. To smo lahko izvedli le ob podpori osebja PE Vzdrževanja in energetika, Službe informatike in na osnovi dobrega sodelovanja s pooblaščenim serviserjem iz Hrvaške ter s predavateljico iz Nizozemske.

WDXRF spektrometer Zetium bo postopno zamenjal spektrometer MagiX PRO PW2440, ki ga v Službi kakovosti uporabljamo že osemnajsto leto. V vseh letih

Z veliko mero pazljivosti, in močnimi rokami naših sodelavcev, je transport uspel.

njegovega delovanja smo z WDXRF pridobili preko pol milijona rezultatov, kar to tehniko uvršča med eno najbolj produktivnih postopkov preskušanja.

Rentgenska fluorescenčna spektrometrija (XRF) je ne-destruktivna analzna tehnika, ki se uporablja za določanje elementne sestave materialov. Izbrana konfiguracija spektrometra Zetium omogoča visoke občutljivosti ob dobrih resolucijah. Zato določamo vsebnosti elementov od Na do U v koncentracijskih območjih nekaj ppm do 100 %.

Spektrometer je opremljen z avtomatskim vzorčevalnikom, ki s hitrim izmenjevanjem vzorcev in z možnostjo neprekinjenega delovanja zagotavlja visoke kapacitete preskušanih vzorcev. S programskim paketom Omnia, lahko izvajamo kvalitativno in semikvantitativno elementno analizo neznanih materialov, kjer kalibracijski vzorci niso na voljo.

Nakup in zagon novega spektrometra je pomemben korak pri stabilnem zagotavljanju rezultatov v kontroli procesa proizvodnje titanovega dioksida, končne kontrole in preskušanja konkurenčnih vzorcev TiO_2 ter ostalih trdnih in tekočih vzorcev.

S skupnimi močmi smo uspešno pripeljali XRF spektrometer v Fizikalni laboratorij, ga instalirali in pričeli z njegovo uporabo. Vsem sodelujočim se zahvaljujemo za pomoč.

Tekst in foto: Tamara Govejšek

Hitra šivalna akcija zaščitnih mask pomagala zagotoviti nemoten proces dela ob začetku pojava koronavirusa

Koronavirus nas je postavil pred številne izzive. Med njimi je bil tudi ta, kako poskrbeti za kar najbolj nemoteno nadaljevanje najpomembnejših proizvodnih procesov v podjetju. Ker je bila dobava zaščitnih sredstev na začetku zelo upočasnjena, ste se nekateri cinkarnarji izjemno angažirali pri zagotavljanju le-teh. Iskali ste materiale, izdelovali prototip, preko videokonfrenc usklajevali podrobnosti in ugotavljali stopnjo zaščite. Nato pa ste, skupaj s svojci, ves konec tedna šivali zaščitne maske za cinkarnarje. S solidarno akcijo ste nesebično pomagali zagotoviti kontinuiteto dela, kar je bilo v začetku razglasitve pandemije izjemno pomembno. Akcija je bila zelo odmevna v medijih, tako zelo, da so se na nas obračala tudi druga podjetja, ki so prosila za pomoč in nasvete pri izdelovanju mask za svojo proizvodnjo.

Šivalna akcija zaščitnih mask pomagala zagotavljati nemoten proces dela. (Nikolaja Podgoršek Selič)

Špela Kumer

Splošni bolnišnici Celje donirali sredstva za nakup respiratorja

Cinkarna Celje je Splošni bolnišnici Celje donirala sredstva za nakup enega respiratorja za zdravljenje najtežje obolelih za koronavirusom.

Donacija je del širše akcije članov Regionalne gospodarske zbornice Celje. Skupaj so zbrali 181.000 evrov za respirator, premični RTG aparat in drugo medicinsko opremo, ki jo bolnišnica potrebuje za obravnavo pacientov s COVID-19.

Ob predaji sredstev za nakup respiratorja. (arhiv SB Celje)

Špela Kumer

V Cinkarni Celje »Skrbimo, da lepše živimo«

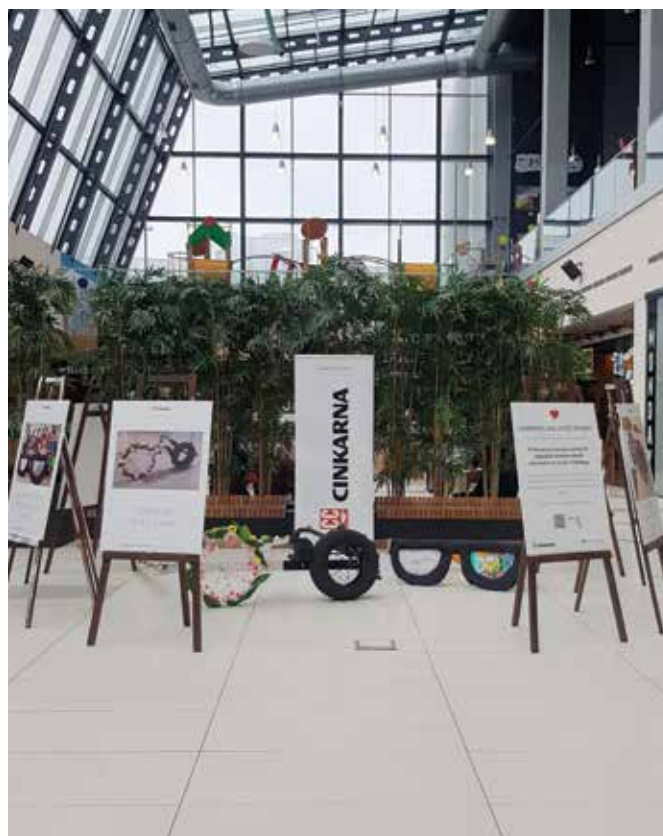
V okviru 12. natečaja za osnovne in srednje šole so mladi v šolskem letu 2019/2020 razmišljali, kako je Cinkarna okoljsko napredovala v 147 letih delovanja. Sodelovali so učenci in dijaki kar 33 šol s Celjskega.

Nove tehnologije, napredne raziskave in vlaganje v razvoj so intenzivno zaznamovali zadnja desetletja delovanja podjetja. Mladi ustvarjalci so izdelovali raznolike okvirje za očala, skoznje pa prikazali pogled na vse te spremembe. Tehnično spretnejši so snemali videe o pomenu skrbi za naravne vire in razmišljali, kako to počnejo sami.

Najbolj doživet video so posneli najmlajši iz Podružnične osnovne šole (POŠ) Trnava, zmagovalni izdelek prve triade so poslali učenci POŠ Kalobje, v drugi triadi so najboljši pogled skozi očala prispevali učenci POŠ Socka, v tretji triadi je zmagal izdelek Osnovne šole (OŠ) Mozirje, med srednjimi šolami pa je najbolj izstopal izdelek Srednje šole za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje. Prejemniki posebnih nagrad za izstopajoča dela so še predstavniki OŠ Planina pri Sevnici, OŠ Frana Kranjca Celje, OŠ Lava, OŠ Rečica ob Savinji in Gimnazije Celje Center.

Nekatere najbolj izstopajoče izdelke mladih ustvarjalcev ste si lahko ogledali na razstavi v Planetu TUŠ Celje, v juliju bodo izdelki razstavljeni v Osrednji knjižnici Celje, nato pa še v jedilnici Cinkarne Celje. Vabljeni!

Špela Kumer

V Planetu Tuš smo postavili razstavo izbranih izdelkov natečaja Cinkarne Celje za osnovne in srednje šole. (Barbara Rozoničnik)

I. osnovna šola Celje

Podružnična osnovna šola Socka

Osnovna šola Braslovče

Osnovna šola Frana Kranjca Celje

Sredi maja smo objavili nov, 13. natečaj Da v red spraviš stare stvari, TITANOV DIOKSID pomaga ti! Tokratna tema bo torej spoznavanje značilnosti in učinkov titanovega dioksida. Zato bodo šolarji renovirali stare stole in jih pobarvali. Razpis je objavljen na naši spletni strani.

Bronasti grb Mestne občine Celje upokojenemu cinkarnarju Lenartu Horvatiču

Mestna občina Celje svoj praznik praznuje 11. aprila, na dan, ko je leta 1451 Friderik II., takrat trški naselbini, podelil mestne pravice. Letošnja osrednja slovesnost je, zaradi epidemije novega korona virusa, potekala v juniju.

Med občinskimi nagrajenci je bil tudi upokojeni cinkarnar Lenart Horvatič. Bronasti grb Mestne občine Celje je prejel za široko vpetost v kulturno-družbeno dogajanje v mestu in za igralsko upodobitev Hermana II., s katero je prispeval k prepoznavnosti zgodovine celjskih grofov.

Barbara Rozoničnik

Delavci, ki imajo aktivne medicinske vsadke morajo o tem obvestiti delodajalca (Službo za varnost in zdravje pri delu).

Med aktivne medicinske vsadke sodijo srčni spodbujevalniki, vsadki v možgansko deblo, vibracijski vsadki za srednje uho, vsajene črpalke za infuzijo zdravil, aktivni medicinski vsadki, ki vsebujejo kovine (umetni sklepi, žebli, žice, ploščice, kovinski kontracepcijski vsadki, umetne srčne zaklopke), medicinski vsadki, ki se nosijo na telesu (zunanje črpalke za infuzijo hormonov).

Dotrajano reševalno vozilo nadomestili s sodobnejšim

V Cinkarni Celje smo v letu 2019 obravnavali 13 poškodb pri delu ali 1,5 poškodb na 100 zaposlenih. Zaradi tega je bilo izgubljeno 334 delovnih dni oz. vsak poškodovan je bil na bolniškem staležu v povprečju približno 26 dni.

V skladu z zakonodajo imamo v podjetju v vsakem obratu usposobljene zaposlene za nudenje prve pomoči na delovnem mestu. Veliko vlogo pri oskrbi poškodovanega ali nenadno obolelega na delovnem mestu pa ima gasilska enota, ki je, poleg nalog na področju požarne varnosti, zadolžena in usposobljena za nudenje prve pomoči. Seveda pa je za uspešno nudenje prve pomoči, poleg znanja, potrebna tudi ustrezna oprema. To smo v preteklem letu, z zamenjavo starega reševalnega vozila, ustrezno dopolnili.

Reševalno vozilo Volkswagen transport.

Novembra 2019 smo ob podpori vodje Službe za varnost in zdravje pri delu ter z odobritvijo Uprave podjetja nabavili novo – rabljeno reševalno vozilo, ki je bilo pripeljano iz Avstrije in je služilo kot reševalno vozilo zvezne dežele Tirolske. Vozilo znamke Volkswagen transporter, letnik 2013, je tako zamenjalo naše reševalno vozilo, ki je bilo staro že 26 let.

Novega reševalnega vozila smo se zaposleni v gasilski enoti razveselili, saj nadgradnja vozila ustreza vsem današnjim zahtevam in potrebam v primeru nujenja prve pomoči pri delovnih nesrečah in nenadnih obolenjih v podjetju. Hkrati s tem pa je prihod vozila zahteval od

gasilcev dodatno izobraževanje in seznanitev z novostmi ter dodatno medicinsko opremo.

Izobraževanje je bilo toliko lažje, ker se v naši enoti zaposlujejo novi sodelavci, ki so zaključili šolo za gasilca. Ti, med obveznim izobraževanjem za poklic poklicnega gasilca, posvetijo veliko izobraževalnih ur nudenju prve pomoči. Z znanjem in s prenosom letega, prinašajo v podjetje in v enoto vedno višji nivo delovanja.

Notranjost reševalnega vozila.

Rad bi se zahvalil Upravi podjetja in vsem, ki so podprli nakup nadomestnega reševalnega vozila. S tem so ponovno dokazali svojo skrb za zdravje zaposlenih in zunanjih izvajalcev. Teh je v našem podjetju veliko, opravljanje vzdrževalnih del pa predstavlja dodatno tveganje za nastanek nezgod.

Upamo, da bo reševalno vozilo čim manj uporabljeno v resničnih situacijah in čim večkrat za vaje in izobraževanje.

V letu 2019 so bili evidentirani 3 skoraj dogodki in 56 potencialnih nevarnosti (od tega odpravljenih 52).

Vse, ki vas zanima novo reševalno vozilo, vabimo, da se oglasite v naši enoti in si vozilo поблиže ogledate.

Tekst in foto: Rok Jager

Dr. Zoran Pevec gost na mednarodnem književnem festivalu Lirikonfest v Velenju

Koncem junija je v Velenju potekal mednarodni književni festival Lirikonfest. Gostje so se predstavili s svojimi deli (poezijo in potopisi), dopoldanska omizja so bila namenjena temam androcentrizem in genocentrizem književnega ustvarjanja ter vplivu korona virusa na pisanje književnikov. Zadnji večer pa so bile na svečani prireditvi v kongresnem centru hotela Paka podeljene festivalske nagrade: **Pretnarjeva nagrada** »ambasadorju slovenske poezije/književnosti in jezika po svetu«; prejel jo je doktor Miran Hladnik, profesor slovenskega jezika Filozofske fakultete v Ljubljani in literarni zgodovinar; »**čša nesmrtnosti**« za vrhunski desetletni pesniški opus na Slovenskem, prejemnica je bila pesnica in prevajalka Lidija Dimkovska (nagrado je pred leti prejel tudi cinkarnar, pesnik in urednik dr. Zoran Pevec); »lirikonov zlat« za vrhunske revijalne prevode (prejela jo je prevajalka iz madžarščine) in nagrado za najboljši potopis leta na Slovenskem. Glasbena gostja je bila šansonjerka Vita Mavrič.

dr. Zoran Pevec

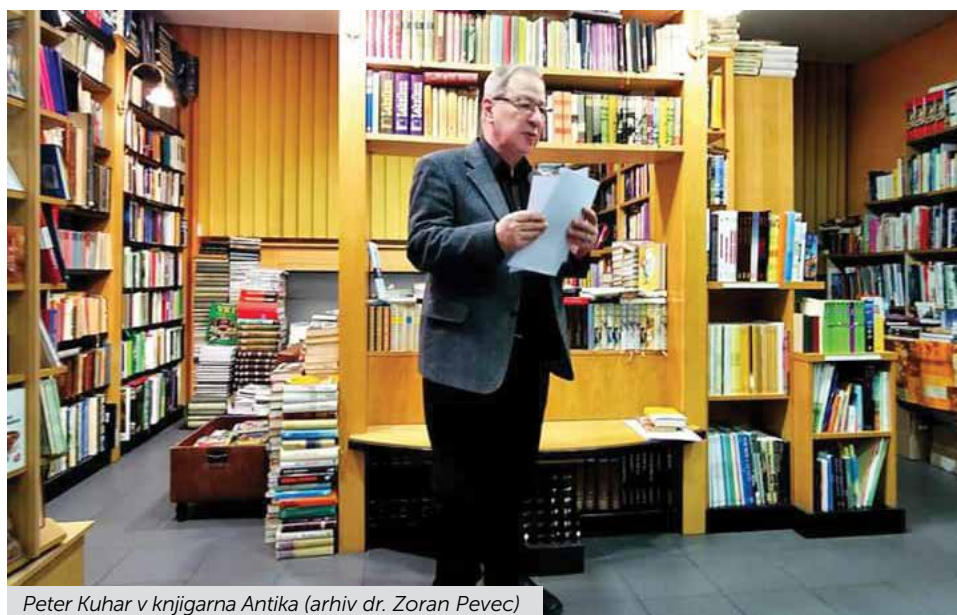
Udeleženci Lirikonfesta pred vilo Herberstein (od leve proti desni): pesnik in urednik dr. Zoran Pevec, literarni zgodovinar dr. Miran Hladnik, predstojnik katedre za slovenščino na filozofski fakulteti v Zagrebu dr. Zvonko Kovač in pesnik ter kustos v galeriji Kostanjevica dr. Robert Simonišek. (arhiv dr. Zoran Pevec)

Cinkarniški kulturni večer 2020

V prvem polletju letošnjega leta smo, zaradi virusne situacije in posledične prepovedi javnih prireditev, uspeli izvesti le en Cinkarniški kulturni večer. 18. februarja je bil v knjigarni Antika gost večera Peter Kuhar, vsestranski kulturni delavec in prevajalec, upokojeni kulturni urednik RTV Slovenije, ki s partnerko, pesnico Lenko Danhelovo, že vrsto let živi v Berounu pri Pragi.

Peter Kuhar je zanimivo in primerjalno predstavil različne prevode Haškovega Švejka v slovenščino.

dr. Zoran Pevec

Peter Kuhar v knjigarna Antika (arhiv dr. Zoran Pevec)

Pogovori ob slovesu naših sodelavcev

Upokojence običajno nagovori vodja Kadrovske splošne službe in delavski direktor Marko Cvetko ter se jim zahvali za njihov doprinos k delovanju podjetja. Ob slovesu smo se z njimi pogovarjali o času, ki so ga preživeli v Cinkarni in o tem, kako bodo zapolnili upokojska leta.

Od decembra 2019 do junija 2020 so se v Cinkarni upokojili naslednji sodelavci: Marjana Pilih, Drago Živković, Martin Čokl, Duško Nedić, Vlasta Šoštar, Jožica Pernek, Marija Vodušek, Jožef Gabrič, Boža Volf, Mile Markovski in Razim Mujanović.

Martin Čokl prihaja iz Šmarja pri Jelšah in je bil vso svojo delovno dobo zaposlen v Cinkarni. Delo tovarnjakarja je dodobra spoznal, saj je bil kamion vrsto let njegov drugi dom – 30 let je prevažal cisterno po državah bivše Jugoslavije, zadnjih 10 let pa je vozil kamion po Sloveniji. Pravi, da je bil v službi zadovoljen, v »penzion« pa tudi rad odhaja. Po vseh prevoženih kilometrih ga še vedno vleče v svet. Pravi, da se bo še odpravil na kakšno potovanje, a tokrat ne s kamionom. Na dom ga, poleg domačih, veže tudi vinograd, ki se mu bo v prihodnje še bolj posvetil in pridelal kakšno rujno kapljico.

Boža Volf se je zaposlila v Cinkarni pred slabimi 41 leti. Različna področja dela v podjetju je tekom let dodobra spoznala, saj je opravljala delo v Računovodski službi, Službi informatike, v OE Marketing – skladišče, nazadnje pa v oddelku Transporta. S sodelavci se je dobro razumela. Ob slovesu jim želi še naprej uspešna delovna leta, in da ohranijo pozitivno energijo. V pokoju pravi, da bo pazila vnuke, poleg tega pa si želi povzpeti na čim več slovenskih vrhov, pa tudi tistih čez mejo.

Drago Živković je bil najprej zaposlen v Ingradu Celje, nato ga je pot zanesla v Cinkarno, kjer je delal celih 39 let. Njegovi začetki segajo v obrat Keramike, kjer so bili pogoji dela izredno težki, pokoj pa je dočakal v obratu Žica in cinkove zlitine. Pohvalo in zahvalo je izrazil svojim nadrejenim in sodelavcem, s katerimi se je odlično razumel. Sedaj bo hodil na sprehode, vrtnaril in se poseval svojima vnukinjama.

Mile Markovski je vso svojo delovno dobo preživel v PE Metalurgija, sprva v »stari valjarni«, nato v »novi valjarni«. Po zaprtju slednje je opravljal delo v obratu Cinkovih zlitin. Pravi, da je bil v Cinkarni izredno zadovoljen, zato bo pogrešal podjetje in seveda sodelavce. Doma ima nekaj živine in velik vrt, tako da dolgčas ne bo. Kolikor bo dopuščal čas, pa bo hodil na sprehode in v hribe.

Razima Mujanovića je pot pred 38-mi leti zanesla v Celje, kjer je ostal in se zaposlil v Cinkarni. Zadnja leta je opravljal delo kontrolorja v Službi kakovosti, na začetku svoje delovne poti pa v Pripravi vode (današnja Energetika) in na S kislini. Kot zvest navijač se je redno udeleževal nogometnih tekem v Celju in se pridružil številnim izletom v organizaciji Cinkarne. Pravi, da bo pogrešal sodelavce, s katerimi se je dobro razumel, kakor je pogrešal tudi svoje rodno mesto v Bosni in Hercegovini. Tam ima hišo in veliko zemlje. V pokoju bo čas za sprehode, morje in hribe ter ribolov.

Pogovarjala se je Barbara Rozoničnik

Testiranje na protitelesa proti covid-19

Uprava podjetja se je odločila, da v okviru promocije zdravja zaposlenih izvedemo testiranje na protitelesa proti novemu koronavirusu SARS CoV-2 (COVID-19).

Testiranje je namenjeno dokazovanju prebolele okužbe s SARS CoV-2. Okužba lahko poteka tudi brez ali z zelo blagimi znaki, zato se mnogo ljudi niti ne zaveda, da so že prišli v stik z virusom in razvili protitelesa. Test temelji na dokazovanju protiteles v krvi, ki se praviloma razvijejo

po okužbi. Če so v krvi prisotna protitelesa pomeni, da je človek prišel v stik z virusom. Dokaz prisotnosti protiteles v krvi še ne zagotavlja imunosti, saj stopnja zaščite po preboleli okužbi še ni znana. Odvzem krvi za izvedbo testa samo organizirali v 4 dneh (1 dan v Kemiji Mozirje, 3 dnevi v Cinkarni Celje) konec meseca junija. Na testiranje se je prijavilo okoli 180 zaposlenih.

Otmar Slapnik

Vaniljevo – jagodna sladica v kozarcu (za 10 oseb)

Vaniljeva krema

170 ml mleka
170 ml smetane
2 vaniljeva stroka
95 ml rumenjakov
80 g sladkorja
7 g želatine

Pripravimo angleško kremo. V mleko in smetano dodamo vaniljev strok in zavremo. Posebej penasto umešamo rumenjake in sladkor. Stroke precedimo in vroče mleko ter smetano počasi dodamo rumenjaku in kuhamo do 82 °C. Dodamo namočeno in ožeto želatino, dobro premešamo in s kremo napolnimo polovico kozarca. Ohladimo.

Jagodni žele

200 g jagodnega pireja
35 g sladkorja
5 g želatine

Segrejemo jagodni pire in sladkor na 60 °C, tako da se sladkor raztopi. Dodamo namočeno in ožeto želatino in ohladimo na 25 °C. Žele dodamo na ohlajeno vaniljevo kremo in vse skupaj postavimo v hladilnik.

Jagodni vetrci

50 g jagodnega pireja
50 g sladkorja
5 g albumina (beljak v prahu) ali 1 jajčni beljak
10 ml limoninega soka

Vse sestavine damo v mešalnik in stepamo do trdih vrhov. Sladico v kozarčku okrasimo z beljakovimi vetrci in s svežo malino ali jagodo.

Tunina roladica, polnjena s čičeriko (za 2 osebi)

200 g tune
100 g kuhane čičerike
40 g boba
80 g pese
20 g šalotke
60 g špargljev
2 fileja inčunov
20 ml kisa
100 ml olivnega olja
50 ml sojine omake
30 ml balzamičnega kisa

Kuhano čičeriko, ki smo ji dodali fileja inčunov, malo olivnega olja in limoninega soka, dobro zmeljemo ter začininimo s soljo in poprom.

Na file tune damo čičerikin nadev ter ga zavijemo v rolado. Posebej v posodici zmešamo sojino omako, balzamični kis in olivno olje. V to posodo položimo rolado, da se marinira 2 minuti (ne več, da ne prevzame preveč močnega okusa kisa

in slanosti sojine omake). Ko je tuna marinirana, jo položimo na papirnato brisačko, da vpije odvečno marinado.

Rolado dekoriramo s pesino kremo (kuhano zmiksamo z olivnim oljem, kisom, šalotko, soljo in poprom, da dobimo kremo), lahko dodamo tudi česnovno majonezo. Rolado okrasimo še s šparglji, bobom, redkvicami in različnimi zelišči ali mladimi poganjki zelenjave. Zraven ponudimo kozarec dobro ohlajenega belega vina.

Foto natečaj: Ostani doma in občuduj lepote Slovenije

Letošnje poletje bo nekoliko drugačno, kot smo bili vajeni. Ker bomo več dopustovali doma, vas vabimo, da v fotografski objektiv ujamete katero od mnogih naravnih ali kulturnih lepote Slovenije in sodelujete pri foto natečaju »Ostani doma in občuduj lepote Slovenije«.

Do 30. septembra 2020 pošljite svojo naj fotografijo »Ostani doma in občuduj lepote Slovenije« v elektronski obliki v tajništvo vodstva podjetja (Barbara Rozoničnik), vodstvo.tajnistvo@cinkarna.si. Izbrali bomo tiri fotografije in avtorjem podelili nagrade **Term Zreče**.

- 1 x družinsko kopanje v Termah Zreče (2 odrasla + 2 otroka)
- 1 x družinska vstopnica za pot med krošnjami Pohorje (2 odrasla + 2 otroka)
- 1 x družinski spust po sankališču Zlodejevo (2 odrasla + 2 otroka)

K fotografiji dopišite svoje ime in priimek ter domači naslov. V nagradni igri lahko sodeluje vsak le z eno fotografijo. Nagrajene fotografije in imena nagrajencev bomo objavili v naslednji številki internega časopisa Cinkarnar.

Nagrajenci križanke (Cinkarnar december 2019)

Med pravilno rešenimi križankami (Cinkarnar, december 2019) smo izžrebali tri dobitnike nagrad Term Zreče: Igor Lipovšek, Riko Mlekuž, Živojin Đorđević.

Rešitve križank hranimo v uredništvu. Nagrajenci so nagrade prevzeli v tajništvu vodstva podjetja.

Čestitamo!

NajLEPŠI

dan na Rogli ali v Termah Zreče

Rogla

Terme Zreče

Nepozabna doživetja za vso družino

Gozdni vodni park

Pot med krošnjami Pohorje

Prenesi aplikacijo
Pohorski škrat!

www.rogla.eu,
www.term-zrece.eu
in www.potmedkrosnjamipohorje.si

Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje

Osnovna šola Lava

Gimnazija Celje - Center

Osnovna šola Mozirje

JVIZ II. osnovna šola Rotaška Slatina

Osnovna šola Braslovče

**Natečaj Cinkarne Celje za osnovne in srednje šole 2019/20
»Skrbimo, da lepše živimo«**

Osnovna šola Gustava Šliha Velenje